

DOMÁČÍ ÚKOLY NEJSOU POVINNÉ!!!

Středa, 07 března 2018

Ráno mi po příjezdu ze školy po chvíli nese s provinilým pohledem k podpisu poznámkový deník s poznámkou, začínající klasickým červeným pruhem a křivkou "V", které určitě taky dávají znát: "Chybí DÚ v pís. 9. Ráno nebývá nachystaný na vyučování". Taky vám tyhle poznámky a hodnocení už někdy lezou krkem? Mňá, už teda fest.

Ráno si ty úkoly dávala skoro všechnychny sám, já jen nabízím pomocí pomoci, ale nechávám to na něm. A když to náhodou nevyjde, tak je z toho červená poznámka s nějakým smutným pohledem prvního, který mi pak nese k podpisu. Domácí úkoly jsem bral jako dobrovolné zadání pro děti na procvičení věcí probraných ve škole. Paní učitelka to ale bere z nějakého důvodu jako povinnou součást přípravy na vyučování, kterou je třeba na těchto (a tímž i na rodičích) vymáhat. Národní rodinný volný čas doma považují za posvátný, a jsem přesvědčený, že nikdo nemá ani to nejméně právo nám ho zvenčí jakkoliv omezovat. A to včetně škol a dětí. Rozhodl jsem se, že na poznámku od paní učitelky budu tentokrát už reagovat nejen podpisem, ale že si zjistím, jak to celé funguje i po právní stránce, nebo spíše jak by to celé fungovat mělo. Zabýval jsem tedy do studia teorie základního vzdělávání, aby má odpověď měla hlavu a patu, a nebyla jen plácnutím do vody. Dal jsem si tedy tu práci, a prostudoval jsem český zákon a rámcový vzdělávací program, abych mohl odpovědět informovaně. Dávám si tímto poznámky a úkoly na papír pokud možno, když jsem jistě ten zákon a RVP narazil na spojení "domácí úkol", a ty pak nakonec všechnychny spořádal. Ani jednou, přátele! O domácích úkolech tam nenajdete jednu jedinou zmínku. Stejně tak jsem o nich nenašel ani slovo ve školním řádu a školním zákoně. Ale i kdyby tam byla, nebyla by platná, protože školní řád musí být v souladu se školním zákonem, a nemůže zavádět nové povinnosti nad jeho rámec. Má jen upřesňovat stávající povinnosti, jako třeba kdy začíná vyučování, jak omlouvat zmeškané hodiny apod. Takhle uvádí dokonce ve svém návodu pro ředitele k tvorbě školních řádů i ministerstvo školství, s tím, že školní řády nemohou nikterak zasahovat do volného času dětí, a vztahují se pouze na vyučování. Nakonec jsem tedy na školní poznámku od paní učitelky odpověděl poděkováním za informaci, a zeptal se na základě jeho považuje paní učitelka DÚ jako povinnost. Dostalo se mi odpovědi, že to probereme v týdnu na rodičovských schůzkách. Rodičovských schůzkách jsem se tedy zeptal, jak to paní učitelka vidí s tou povinností domácích úkolů. Podle paní učitelky jsou povinné, s tím, že za 15 zapomenutých úkolů za pololetí bude napomenutí třídního učitele, a za opakování potažmo dátky. Poznamenal jsem, že nic takové ve školním řádu nenacházím, a ptal se na základě jeho takovou povinnost tedy jaká má paní učitelka zavádět, protože tomu nerozumím. Paní učitelka poznamenala, že jsem první, kdo takto ptá, a že je sice pravda, že ve školním řádu to není, ale DÚ jsou u nich povinné na základě interního školního řádu, jakési dohody pedagogů se zástupcem ředitele o případných sankcích, která ovšem nikde v písemné podobě. Přímé spojení "interní školní řád" jsem zalpal po dechu. Napadla mě následující analogie: Pane řediteli, jestli pak víte, proč jsme Vás zastavili?

- To netušíte;

- Jel jste 46 km/h, tak to máme pokutu 1000 Kč za překročení maximální rychlosti 45 km/h.

- Ale tady není žádná značka, takže podle zákona je tu povolena maximální rychlost 50 km/h. Z toho tedy vyplývá moje povinnost nepřekročit tu 45 km/h?

- No v zákoně je možná 50ka, ale my máme takový interní předpis, že to budeme pokutovat už od 45 km/h.

- A máš si ten předpis někde příst?

- Ne ne, to my jsme se takhle dohodli na stanici se ředitelem. Takhle jak jsem si na tom rodičku připadal.

Připadá vám to přitažené za vlasy? V čem je to jiné? Možná si říkáte, proč bych měl hranici 15 úkolů (tím spíše, že ráno nemám jen 4). Řeším to proto, že mi to z principu vadí. To, jak někdo prvního kořistí radost z učení leckdy nesmyslnými povinnostmi na procvičování věcí, které už dávno umí nebo na doplnění učiva, které se nestalo probrat ve škole, a to je škola; pod hrozbou sankcí, které pak už nemají s vnitřní motivací a učení se pro samotnou radost z učení, moc společného. Jak má tohle dětem dávat smysl? S paní učitelkou jsem si vyměnil ješkolní nějaké emaily. V tom posledním argumentovala bodem školního řádu "Ředitel jsou povinni plnit pokyny pedagogických pracovníků". Na moji připomínku, že je to vytržené z kontextu, protože v tom je ještě dodatek "pokyny pedagogických pracovníků", vydané v souladu s právními předpisy a školním řádem" už jsem se písemně odpovědi nedočkával. Ony totiž ty DÚ nejsou v souladu ani se školním řádem, ani právními předpisy, které takovou povinností nikde neuvádí. Paní učitelka má ale odchytlá a sdělila mi, že na ten mail po dohodě se zástupcem ředitele už odpovídat nebude, a že domácí úkoly se vždycky dělaly a dál dělají budou. Teďka. Tady mi docvaklo, jak moc je to s těmi povinnými DÚ celé systémově vřídité, a jak moc se toho někde učí, protože si leckdy ani nedokážou přitavit svět bez povinných DÚ. Paní učitelku jsem jí dávno informoval, že nedobereme k nějakému závěru, máme zkusit požádat o pomoc ředitele školy, který by nám do toho mohl vnést více světla. Tak se tedy i stalo. Panu řediteli jsem poslal dotaz podle zákona 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, nastínil mu dosavadní situaci, a ptal se, zda jsou v jeho škole domácí úkoly povinností, a zda je možná jejich neplnění kázeňsky trestat. Pan ředitel se zastal paní učitelky s tím, že na můj názor, že DÚ jsou nepovinné nebude brán ředitel. Poslal jsem tedy ještě jeden dotaz s otázkou, na základě jakého právního ustanovení považuje DÚ jako vymahatelnou povinnost. Pan ředitel odpověděl, že si není vědom takového právního ustanovení, a takový požadavek ani proti žádnému zákonu není. Takhle to ale bohužel (nebo spíše bohudík) ve veřejné správě patřičně nefunguje. Nikdo nemůže být nucen do povinností, které zákon neukládá - viz třeba to přirovnání s pokutou výše. Po poradě a pomoci od právníky jsem panu řediteli zaslal následující odpověď. Vážně by mohla pomoci i někomu dalším, proto ji sem vloží celou:

Dobrý den, pane Á™editeli, Svou odpověď na máj dotaz shrnujete tak, Á¾e poÁ¾adavek na vypracování úkolů není v rozprávnímí pÁ™edpisy, avšak toto tvrzení o nic neopíráte. Co se právní stránky vÁci týÁe, škola je orgánem veÁ™ejné správy, tedy se na ní vztahují všechny zásady Áinnosti správních orgánů, obsaÁ¾ené ve správním Á™ádu. Jedna z tÁchto zásad je tzv. zásada legality (§ 2 odst. 2 správních Á™ádu), podle které správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k tÁm úÁelÁm, k nimÁ¾ mu byla zákonem svÁÁ™ena, a jen v rozsahu, v jakém mu byla svÁÁ™ena. Nelze tedy ukládat povinnosti, které nemají výslovnou oporu v zákoně. Pravidla pro vzdÁlávání Á¾áků ve škole a hodnocení výsledků ve vzdÁlávání jsou obsaÁ¾ena ve školních a klasifikačních Á™ádech jednotlivých škol a ty nesmí být v rozporu se školským zákonem. OpÁt tedy nesmí obsahovat ani Á¾ádné povinnosti nad jeho rámec. Dle školského zákona se pÁsobnost školy omezuje výhradně na dobu vyuÁování. Vzhledem k tomuto jsem si jist, Á¾e zákonné zakotvení povinných domácích úkolů neexistuje, byÁ¾ je jejich zadávání tÁ™eba léta zaÁ¾ité. Není tedy v návaznosti na shora uvedené ani moÁ¾né, aby v pÁ™ípadě zadání šdomácího úkoluš bylo jeho vypracování vyÁ¾adováno pod hrozbou sankce.

Nakonec Vy sám s tímto souhlasíte, kdyÁ¾ ve Vaší odpovědi píšete, Á¾e neexistuje Á¾ádné právní ustanovení, které by ukládalo povinnost škole zadávat Á¾ákům povinnou práci k vypracování po skončení vyuÁování. Pokud však i pÁ™esto trváte na této povinnosti pro své Á¾áky, je na místě, aby škola, jako orgán veÁ™ejné správy, byla schopna obhájit toto odkazem na zákonné zakotvení. Pokud se na vÁc podívám jen pohledem obyÁejného táty, domácí úkoly zasahují do našeho soukromého rodinného Áasu, a to mi vadí. Syn nÁkteré z nich dÁlá rád, a kdyÁ¾ chce, rád mu s nimi i pomÁ¾u. NÁkteré úkoly ale dÁlat nechce, a moje pÁ™ípadné nucení ho do práce na nich zasahuje také do našeho vztahu. CoÁ¾ mi rovnÁ¾ vadí. Z pohledu psychologů je povinnost vynucená hrozbou sankce vnÁjší motivací, která dlouhodobě nefunguje, a niÁí motivaci vnitřní. Dítě na základě vnÁjší motivace plní úkoly ze strachu, aby nebylo potrestáno, a ne uÁ¾ toliko proto, Á¾e se samo chce nÁco naučit. Rád bych, aby mému synovi zÁstala chuť do uÁení a sebezdokonalování se co nejdéle, a nelíbí se mi sledovat, jak tuto pÁ™irozenou chuť a radost z uÁení domnÁlá povinnost dÁlat DÚ, vynucovaná strachem z potrestání, niÁí.

MoÁ¾ná víte, Á¾e napÁ™. ve Finsku byly domácí úkoly plošná zrušeny, a pÁ™esto je Finsko dlouhodobě špici v celosvÁtovém Á¾ebÁ™íÁku úspěšnosti studentů (Máte-li zájem, rád doloÁ¾ím zdroje pro všechna svá tvrzení). TakÁ¾e i z odborného a osobního pohledu jsou pro mne domácí úkoly, jakoÁ¾to povinnost, neobhajitelné.

Chápu, Á¾e nÁkteÁ™í rodiÁe dále domácí úkoly pro svoje Á¾áky vyÁ¾adují. NevyÁ¾adují tedy plošné zrušení jejich zadávání, jako takového. Vadí mi v tom pouze ta povinnost a hrozba kázeňským postihem. Jako kompromisní varianta se mi jeví ukládání DÚ jakoÁ¾to dobrovolného zadání k procvičení pro Á¾áky, kteÁ™í mají sami zájem se zdokonalovat, ÁímÁ¾ by byla zachována i jejich vnitřní motivace, a chuť se uÁit a zdokonalovat. Nelíbí se mi ale to, jak je vymáháním domácích úkolů povinnost školy zajistit vzdÁlávání pÁ™enášena do mého domova, potaÁ¾mo na má. VÁÁ™ím, Á¾e kompromisní Á™ešení dobrovolných domácích úkolů by vÁtšina z pÁ™ijala. Já osobně bych ho pÁ™ijal s otevřemou náručí. Byl bych moc rád, kdyby Vaše škola byla pokrokovou školou, pÁ™átelskou k Á¾ákům a rodičům, která respektuje individualitu Á¾áků, a v uÁení je podporující a motivuje jinak, než povinnostmi a tresty. Kdyby byla školou, do které Á¾áci chodí rádi, kde se rádi uÁí, a nemusí se vzdÁlávat s pocitem strachu z potrestání. Rád bych vÁÁ™il, Á¾e to máte stejné. Pro má je (ne)povinnost domácích úkolů naprosto zásadní otázkou, kterou chci nadále Á™ešit, dokud se mi nedostane uspokojivé odpovědi na moje otázky, nebo uspokojivého Á™ešení.

Dal bych urÁitě raději pÁ™ednost tomu dojít s Vámi ke konsenzu. Máte-li zájem, rád pÁ™ijmu i pozvání na osobní jednání, kde bychom si mohli vyjasnit moÁ¾ná východiska a další postup.

PÁ™ejí Vám úspěšný den.

----- Na tento mail uÁ¾ mi pan Á™editel neodpověděl. Po dvou týdnech jsem tedy zavola a domluvili jsme se k té vÁci na osobní schůzce. Na schůzku dorazil i zástupce Á™editel Ríšovy školy. Po asi pÁlhodinové relativně pÁ™íjemné diskuzi nad body z posledního mailu jsme dospěli společně k následujícímu závěru v zápisu z jednání: "Vedení školy a otec se shodli na tom, Á¾e domácí úkoly by neměly být hodnoceny ani vymáhány pod hrozbou kázeňských opatření vÁetně ústního Ái písemného napomínání." Pan zástupce pÁ™islíbil, Á¾e aby paní uÁitelka tento závěr respektovala, coÁ¾ i uÁinil. Nebude prý domácí úkoly uÁ¾ vyÁ¾adovat, a kdyÁ¾ je Ríšov nebude mít, tak ani nikterak negativně komentovat, a není tÁ™eba se obávat Á¾ádných represí. Z jednání jsem odcházel s hÁ™ejivým pocitem u srdce. S tím, Á¾e má smysl stát si za svým, pokud je právo na mé straně, a trpělivě vytrvat i pÁ™es poÁáteční odpor. Nejvíce ale hÁ™ála pÁ™edstava, Á¾e Ríša, a s ním i spousta dalších dÁtí, bude mít o nÁ dÁtství, méně stresu a více klidu na svobodnější uÁení a trávení volného Áasu s tátou a mámou dle vlastních pÁ™edstav. Ti, co budou dál ve tÁídě trvat na povinnosti domácích úkolů pro svoje dÁti tak mohou Áinit klidně dál doma. Není mi nic do toho, jak si kdo doma Á™eší svÁj Áas s dÁtmi. Nevidím ale jediný důvod, proč by to, Á¾e nÁkdo (a vÁtšina) chce pro svoje dÁti povinné domácí úkoly nad rámec zákona, mělo znamenat plošnou povinnost DÚ pro všechny ostatní. To, jak si my Á™ešíme doma svÁj společný volný Áas a pÁ™ípravu na vyuberu zase jako naší vÁc, do které nikomu nic není. Co vím, tak vÁtšina rodičů na povinných DÚ stále trvá. Ti, co je zaÁ¾ili, je chtÁjí vÁtšinou pro svoje dÁti, protoÁ¾e reprezentují Áasto pocit nÁÁeho známého, na rozdíl od bez povinných DÚ, který je svÁtem neznámým, pro mnohé moÁ¾ná i svÁtem totálního chaosu a anarchie. Ono to ale funguje bez nich, a troufnu si tvrdit, Á¾e mnohem lépe - viz tÁ™eba právě to Finsko. Ten zaÁ¾itý zvykový moloch povinných domácích úkolů nejspíš pobÁ¾í v zemi dál. Tohle nemÁ¾e jeden táta plošná zmÁnit a ani to nebylo mým cílem. VÁ ale, Á¾e je i spousta takových, kteÁ™í stejně jako já Á¾ili, a moÁ¾ná stále Á¾ijí, ohledně (ne)povinnosti DÚ v nevÁdomosti zkušenost jim má Á¾e dát jiný náhled. Ríšovi jsem tu novinu sdělil minulý týden. ZazáÁ™ily mu oÁi a prones svoje radostné: "hustý!" Myslím Á¾e je fajn, kdyÁ¾ i dÁti vidí, Á¾e pravidla a zákony by tu měly platit stejně pro všechy.

(jestli tomu tak je za všech okolností teď ponechme stranou), a já nemusíme být jen ovce, které skloní hlavu před prvním státem s uměnou "autoritou" nebo vládnou. Říká vidí, já si svoje povinnosti doma i v práci plním, protože mi to dává smysl, čím ho sám vlastním přikladem vedu k plnění jeho vlastních povinností. Ale souhlas vedu i k přemýšlení, že nevě, co po něm někdo požaduje, musí být nutná povinností. Mně třeba "např. med povinností, potom zábava" čím mi byl přístup k plnění povinností do značné míry znechucen, jakoby povinnosti nemohly být součástí zábavou. Díky věm z portálu SvobodaUčení.cz za podporu a inspiraci. Děláte školy a sváť lepším místem pro život. Díky taky vám ze skupiny řešení problémů ve škole, stíhání na učitele a školy, za pomoc při řešení. Je fajn vědět, že v tom nejsem sám. Vě aby si v té domácí přípravě a celkově ve vzdělávání vlastních dětí měli možnost s dětmi společně najít svou vlastní. Aby mohli trávit s dětmi doma pokud možno co nejvíce přímých chvil bez zbytečných stresů a tlaků nad DU, a místo měli možnost ten čas vyplnit nějakou vlastní a zábavnější a přirozenější formou učení se podle vlastních a přímých dětí. Tuhle svobodu si nechci nechat od nikoho vzít, a budu i dál bránit národní společný volný čas, protože vím, že nikdo jiný to za mě neudělá.

A co vy? TÁTA PARÁK